

Notitie

Natuurwaardenonderzoek Locatie Einighauserweg 101 te Geleen

Quick-scan

Door: G.M.T. Peeters
Notitienummer: 137
Datum: 7 december 2009
In opdracht van: Aelmans ROM

1. Inleiding

Er bestaan plannen voor de herinrichting van locatie Einighauserweg 101 te Geleen, in de gemeente Sittard-Geleen. De bestaande bebouwing van de Hornbach vestiging op deze locatie zal worden gesloopt waarna op het huidige Hornbach terrein en het aangrenzend gelegen deel van een akker nieuwbouw van een nieuwe Hornbach bouw- en tuinmarkt met drive-in en parkeerplaatsen met toebehoren zal worden gerealiseerd. Aelmans ROM heeft Peeters Econsult verzocht een verkennend natuurwaardenonderzoek in de vorm van een *quick-scan* uit te voeren op locatie Einighauserweg 101. Deze notitie beschrijft kort de resultaten van het onderzoek.

2. Methode

Op 2 december 2009 is een veldbezoek gebracht aan het onderzoeksgebied en de directe omgeving. Alle tijdens dit veldbezoek in het onderzoeksgebied aangetroffen wilde planten en diersoorten zijn genoteerd. Er is bijzondere aandacht besteed aan de mogelijke aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten en de geschiktheid van het terrein voor deze soorten.

Aan de hand van verspreidingsatlassen en van via internet toegankelijke verspreidingsgegevens van flora en fauna is nagegaan welke strenger beschermde (beschermingscategorie 2 en 3) planten en diersoorten er voorkomen in de omgeving van de onderzoekslocatie. Deze informatie is veelal slechts beschikbaar op kilometerhok niveau of op uurhok niveau, terwijl een deel van deze verspreidingsgegevens daarnaast niet meer erg actueel is. Een overzicht van de geraadpleegde bronnen is weergegeven in hoofdstuk 6. Op basis van aanwezige terreinkenmerken en de ecologie van de soorten is een inschatting gemaakt van de mogelijkheid dat deze soorten momenteel duurzaam in het onderzoeksgebied voorkomen. Tenslotte is een inschatting gemaakt van de mogelijke effecten van de voorgenomen maatregelen op in het gebied aanwezige strenger beschermde flora en fauna.

3. Terreinbeschrijving

Het onderzoeksgebied is gelegen aan de Einighauserweg 101 te Geleen, in de gemeente Sittard-Geleen. De oppervlakte van het gebied bedraagt circa 1,2 ha. Een luchtfoto met de ligging van het plangebied is opgenomen als bijlage 1 in deze notitie.

De Amersfoortcoördinaten van het middelpunt van de onderzoekslocatie zijn $X = 185,670$ en $Y = 333,480$. Het onderzoeksgebied ligt geheel binnen kilometerhok 185-333.

Het onderzoeksgebied bestaat uit de huidige Hornbach vestiging aan de Einighauserweg alsmede een aangrenzend deel van de noordelijk daarvan gelegen akker. De huidige Hornbach vestiging bestaat uit een grote bouwmarkt met aan de oostzijde een groot parkeerterrein (zie foto 1 en 2). Langs het parkeerterrein is een gazon met enkele kleine bomen en struiken aanwezig (zie foto 3). Aan de noord- en westzijde van de bouwmarkt bevindt zich een verhard terrein dat wordt gebruikt voor expositie en opslag van bouwmaterialen (zie foto 4), aan de westzijde eveneens voor opslag van afvalmaterialen. Langs de westzijde van het gebied is een smalle ruigtestrook alsmede een rij van hoge Fijnsparren aanwezig (zie foto 5). Aan de noordzijde van het huidige Hornbach vestiging ligt een akker die dit jaar met Maïs was bebouwd (zie foto 6). Het zuidelijk deel van deze akker maakt deel uit van het onderzoeksgebied.

Het onderzoeksgebied ligt ten noorden van de Geleense wijk Lindenheuvel. Ingeklemd tussen woonwijken in het zuiden en de Urmonder baan in het noorden ligt hier een stedelijke randzone die een afwisseling laat zien van open akkergebied, bedrijventerrein en een nieuw aangelegd wandelgebied. Aan de westzijde van het gebied ligt een vestiging van Intratuin, aan de zuidzijde ligt een uitloper van het genoemde wandelgebied. Aan de noord- en oostzijde van het onderzoeksgebied liggen akkers.

Foto 1. Het onderzoeksgebied gezien vanaf de Einighauserweg.

Foto 2. Overzicht van het parkeerterrein met op de achtergrond de bouwmarkt.

Foto 3. Aan de wegkant ligt een groot gazon met enkele verspreid staande kleine bomen.

Foto 4. Het buitengedeelte van de bouwmarkt.

Foto 5. Opslag van afvalmaterialen, ruigte en Fijnsparren aan de achterzijde van de bouwmarkt.

Foto 6. Zicht op de ten noorden van de huidige bouwmarkt gelegen akker.

4. Natuurwaarden

4.1. Vaatplanten

Tijdens het veldbezoek zijn in het onderzoeksgebied 44 soorten wilde of verwilderde hogere planten aangetroffen. Een overzicht van de waargenomen plantensoorten is in bijlage 2 bij deze notitie opgenomen. Alle tijdens het veldbezoek in het onderzoeksgebied aangetroffen wilde plantensoorten komen algemeen tot zeer algemeen voor in Nederland en Limburg en zijn niet in hun voorkomen bedreigd. Wettelijk beschermde plantensoorten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen.

Volgens de gegevens van de Provincie Limburg zijn er bij de inventarisaties in 2007 geen wettelijk beschermde plantensoorten aangetroffen in het onderzoeksgebied. Elders in het kilometerhok waarin het gebied is gelegen is één wettelijk beschermde plantensoort aangetroffen, namelijk Gewone vogelmelk, die onder het lichtste beschermingsregime van de Flora- en faunawet valt (categorie 1: *algemene soorten*). Strenger beschermde plantensoorten (categorie 2 of 3) zijn in het betreffende kilometerhok niet aangetroffen. Het Natuurloket maakt evenmin melding van strenger beschermde plantensoorten en noemt het betreffende kilometerhok *goed* onderzocht op vaatplanten.

De aanwezigheid van strenger beschermde plantensoorten in het onderzoeksgebied kan derhalve uitgesloten worden.

4.2. Zoogdieren

4.2.1. Vleermuizen

Volgens gegevens in de *Werkatlas zoogdieren in Limburg* (Huizinga *et al.*, 2005) zijn in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen in de periode 1994-2004 de volgende vleermuissoorten waargenomen: Gewone baardvleermuis, Watervleermuis, Franjestaart, Gewone grootoorvleermuis, Grijs grootoorvleermuis, Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis. Alle vleermuissoorten zijn in Nederland streng beschermd (categorie 3).

Het onderzoeksgebied is zowel door zijn inrichting als door zijn ligging in het landschap niet erg aantrekkelijk als leefgebied voor vleermuizen. De aanwezige gebouwen zijn niet geschikt als vaste verblijfplaats voor gebouwenbewonende soorten en voor boombewonende vleermuizen geschikte holle bomen zijn in het gebied niet aanwezig. In het onderzoeksgebied valt derhalve slechts met overvliegende of foeragerende vleermuizen te rekenen, maar door de grote hoeveelheid verhard oppervlak en beperkte aanwezigheid van opgaande begroeiingen is er geen sprake van een primair voedselgebied voor vleermuizen.

4.2.2. Overige zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn in het onderzoeksgebied bewoningssporen aangetroffen van de Mol. Op het gazon bij de ingang zijn meerdere molshopen aanwezig. De Mol valt onder het lichtste beschermingsregime van de Flora- en faunawet (categorie 1: *algemene soort*). Naast de Mol vormt het gebied een mogelijk leefgebied voor enkele andere grondgebonden zoogdiersoorten zoals Haas, Konijn en één of enkele knaagdiersoorten. Deze soorten komen in ons land algemeen voor en vallen eveneens onder het lichtste beschermingsregime van de Flora en faunawet (categorie 1: *algemene soorten*).

Volgens de gegevens in de *Werkatlas zoogdieren in Limburg* zijn in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen in de periode 1994-2004 naast meerdere algemene soorten de volgende strenger beschermde (categorie 2 en 3) grondgebonden zoogdiersoorten waargenomen: Eekhoorn, Hamster, Steenmarter en Das. De beschikbare waarnemingen hebben geen betrekking op het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen en mede gezien het ontbreken van geschikte biotopen kan een duurzame aanwezigheid van deze soorten in het onderzoeksgebied uitgesloten worden geacht.

4.3. Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in het onderzoeksgebied vijf algemene vogelsoorten waargenomen. Een overzicht van de waargenomen soorten is in bijlage 2 in deze notitie opgenomen. Met uitzondering van Kokmeeuw en Kauw lijkt het gebied voor al deze soorten alsmede voor enkele andere algemeen voorkomende zangvogelsoorten geschikt als broedgebied. Het is aannemelijk dat één of enkele van de aangetroffen soorten alsmede één of enkele andere tuin- en parkvogels, vooral kleinere zangvogelsoorten, hier tot broeden komen. Alle broedvogels zijn in Nederland streng beschermd krachtens de Flora- en faunawet (categorie 3), waarbij deze bescherming zich vooral toespitst op bewoonde nesten en holten.

Uit de broedvogelgegevens van de Provincie Limburg blijkt dat tijdens de inventarisatie in 2008 in het oostelijk deel van het onderzoeksgebied een territorium van de Kneu (Rode Lijst: *gevoelig*) is aangetroffen. In het nieuw aangelegde wandelgebied ten zuiden en zuidwesten van het onderzoeksgebied komen naast Kneu ook struweel- en ruigtesoorten als Bosrietzanger en Grasmus voor. De twee laatstgenoemde soorten zouden eveneens in het onderzoeksgebied aangetroffen kunnen worden.

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten jaarrond beschermd. Volgens de *Avifauna van Limburg* (Hustings *et al.*, 2006) zijn in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen in de periode 1992-2004 de volgende broedvogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aangetroffen: Sperwer, Buizerd, Boomvalk, Kerkuil, Steenuil, Ransuil, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Roek. Door het ontbreken van geschikt broedbiotoop zijn (jaarrond beschermde) nesten van deze soorten niet te verwachten in het onderzoeksgebied.

4.4. Amfibieën, reptielen en vissen

Volgens de landelijke verspreidingsgegevens van RAVON zijn in de periode 1997-2006 twee strenger beschermde (categorie 2 en 3) amfibieënsoorten vastgesteld in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen, namelijk Alpenwatersalamander en Rugstreeppad. Het Natuurloket vermeldt voor het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen naast een aantal algemene soorten eveneens de aanwezigheid van twee strenger beschermde soorten. Het onderzoeksgebied vormt echter geen geschikt biotoop voor amfibieën. Gezien het ontbreken van open water of geschikte landbiotopen in het onderzoeksgebied valt een duurzame aanwezigheid van amfibieën hier niet te verwachten.

Overigens is het van belang dat rond enkele gegraven plassen, enkele honderden meters ten oosten van het onderzoeksgebied gelegen in het nieuw aangelegd wandelgebied, een populatie Rugstreeppadden huist (Geraeds, 2008). De Rugstreeppad (categorie 3: *streng beschermde soort*) is een pionier die snel geschikte terreinen kan koloniseren. Bij de voorgenomen werkzaamheden in het onderzoeksgebied dient te worden gewaakt voor langdurige braakligging en het ontstaan van ondiepe (regenwater-)poelen om te voorkomen dat de Rugstreeppad het terrein tussentijds koloniseert zodat voor deze soort alsnog een ontheffing dient te worden aangevraagd.

Volgens de verspreidingsgegevens van RAVON komen in het betreffende uurhok geen reptielen voor. Bij het Natuurloket zijn voor het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen evenmin reptielenwaarnemingen bekend. Geschikt leefgebied voor reptielen (allen strenger beschermd: categorie 2 of 3) is in het onderzoeksgebied overigens niet aanwezig, zodat de aanwezigheid van reptielen in het onderzoeksgebied uitgesloten kan worden.

Volgens de verspreidingsgegevens van RAVON zijn in de periode 1997-2008 geen wettelijk beschermde vissoorten vastgesteld in het betreffende uurhok. Gezien het ontbreken van oppervlaktewater is de aanwezigheid van vissen in het onderzoeksgebied uitgesloten.

4.5. *Dagvlinders, libellen en overige ongewervelde dieren*

Volgens het *Waarnemingenverslag 2007 dagvlinders, libellen en sprinkhanen* (EIS-Nederland *et al.*, s.a.) zijn in de periode 1999-2006 géén strenger beschermde dagvlindersoorten (categorie 2 of 3) vastgesteld in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen. Het onderzoeksgebied lijkt maar weinig geschikt als leefgebied voor dagvlindersoorten, en een duurzame aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten is mede om die reden uitgesloten.

Strenger beschermde libellensoorten (alle categorie 3: *streng beschermde soorten*) zijn volgens voornoemd *Waarnemingenverslag* in de periode 1999-2006 evenmin aangetroffen in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen. Libellen hebben oppervlaktewater nodig voor hun voortplanting en gezien het ontbreken daarvan is een duurzame aanwezigheid van deze soortgroep in het onderzoeksgebied uitgesloten.

De aanwezigheid van de meeste strenger beschermde (categorie 2 en 3) vertegenwoordigers van de overige soortgroepen (kevers, kreeftachtigen, tweekleppigen) kan op grond van hun verspreiding en ecologie (Janssen & Schaminée, 2008) uitgesloten worden geacht.

5. Effectbeschrijving

Directe aanleiding voor het onderhavig onderzoek is de voorgenomen sloop van de bestaande bebouwing van de Hornbach vestiging in het onderzoeksgebied waarna op het huidige Hornbach terrein en het aangrenzend gelegen deel van een akker nieuwbouw van een nieuwe Hornbach bouw- en tuinmarkt met drive-in en parkeerplaatsen met toebehoren zal worden gerealiseerd. In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of deze voorgenomen werkzaamheden in strijd zijn met bepalingen in de Flora- en faunawet, in het bijzonder of er nadelige effecten te verwachten zijn voor strenger beschermde (categorie 2 en 3) plant- en diersoorten. Zo ja, dan dient voor de ingreep een ontheffing ex. artikel 75 van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Bij het veld- en literatuuronderzoek is naar voren gekomen dat in het onderzoeksgebied dient te worden gerekend met de (mogelijke) aanwezigheid van strenger beschermde vertegenwoordigers van drie soortgroepen, namelijk vleermuizen, broedvogels en amfibieën.

Vleermuizen

Informatie over de aanwezigheid van vleermuizen in het onderzoeksgebied en het terreingebruik is niet beschikbaar. Het onderzoeksgebied is voor vleermuizen weinig geschikt maar een beperkte functie als (secundair) foerageergebied kan niet uitgesloten worden. Omdat de toekomstige inrichting van het onderzoeksgebied niet wezenlijk zal verschillen van de huidige inrichting zijn van de voorgenomen werkzaamheden geen aantoonbaar negatieve effecten voor vleermuizen te verwachten.

Broedvogels

Het onderzoeksgebied vormt een geschikt broedgebied voor meerdere algemene broedvogelsoorten, en mogelijk ook enkele minder algemene soorten waaronder de Rode Lijstsoort Kneu. Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk beschermd en vallen onder de zwaarste beschermingscategorie (categorie 3). De Flora- en faunawet regelt onder meer de bescherming van vogels in het broedseizoen: het verstoren van broedende vogels en jongen of het vernielen van nesten en eieren is verboden. Daarnaast zijn van een beperkt aantal vogelsoorten, merendeels roofvogels en uilen, de nesten jaarrond beschermd. Omdat broedvogels met jaarrond beschermde nesten in het onderzoeksgebied niet voorkomen is een overtreding van de regels in de Flora- en faunawet in geval van broedvogels te voorkomen door eventuele kap- en sloopwerkzaamheden alsmede het verwijderen van ruigte en struweel buiten het broedseizoen uit te voeren.

Amfibieën

In het onderzoeksgebied komen momenteel geen beschermde amfibieën voor zodat voor deze soortgroep geen negatieve effecten te verwachten zijn. Tijdens de werkzaamheden dient ervoor gewaakt te worden dat het gebied niet door langere braakligging en/of het ontstaan van ondiepe (regenwater-)poelen geschikt wordt voor de Rugstreeppad, omdat bij onverhoopte kolonisatie van het gebied door deze soort alsnog een ontheffing aangevraagd dient te worden.

Algemene zorgplicht

De algemene zorgplicht (artikel 2 van de Flora- en faunawet) is van toepassing op alle inheemse flora en fauna. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen ontstaan, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten of maatregelen te nemen om de nadelige gevolgen te voorkomen of beperken.

6. Conclusies

Tijdens het veldbezoek zijn in het onderzoeksgebied geen bijzondere natuurwaarden aangetroffen. Uit bestaande gegevens blijkt de aanwezigheid van één Rode Lijstsoort in het gebied, namelijk de Kneu. Op grond van de aanwezige biotopen is de aanwezigheid van andere bijzondere natuurwaarden onwaarschijnlijk.

In het onderzoeksgebied valt te rekenen met de aanwezigheid van één of enkele algemeen voorkomende wettelijk beschermde zoogdiersoorten (waaronder mogelijk vleermuizen: categorie 3) en enkele broedvogelsoorten (alle categorie 3).

Wettelijk beschermde (categorie 2 en 3) amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en overige ongewervelden komen niet in het onderzoekgebied voor. Er dient voor gewaakt te worden dat het onderzoeksgebied gedurende de werkzaamheden niet geschikt wordt als leefgebied voor de Rugstreeppad.

Onder de huidige omstandigheden zijn van de voorgenomen werkzaamheden geen nadelige effecten voor strenger beschermde (categorie 2 en 3) plant- en diersoorten te verwachten. Er hoeft derhalve geen ontheffing ex art. 75 van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Wel geldt te allen tijde de algemene zorgplicht.

7. Geraadpleegde bronnen

6.1. Literatuur

EIS-Nederland, De Vlinderstichting & Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, s.a. Waarnemingenverslag 2007. Dagvlinders, Libellen en Sprinkhanen.

Geraeds, R.P.G., 2008. Amfibieën en reptielen in de stedelijke omgeving van Sittard. Natuurhistorisch Maandblad 97(9): 177-182.

Huizinga, C.E., L.S.G.M. Verheggen & R.W. Akkermans, 2005. Werkatlas zoogdieren in Limburg. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Roermond.

Hustings, F., J. van der Coelen, B. van Noorden, R. Schols & P. Voskamp, 2006. Avifauna van Limburg. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Janssen, J.A.M. & J.H.J. Schaminée, 2008. Europese natuur in Nederland. Soorten van de Habitatrichtlijn. Tweede sterk herziene druk. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Van der Meijden, R., 2005. Heukels' Flora van Nederland. 23e druk. Wolters-Noordhoff, Groningen/Houten.

7.2. Internet

www.limburg.nl (verspreidingsgegevens vaatplanten en broedvogels)

www.natuurloket.nl (verspreidingsgegevens op kilometerhok niveau)

www.ravon.nl (verspreidingsgegevens amfibieën, reptielen en vissen op uurhokniveau)

www.waarneming.nl (flora- en faunawaarnemingen)

Bijlage 1: Overzicht plangebied

Bijlage 2: Lijst van bij het veldbezoek aangetroffen soorten

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Planten			
Duizendblad	<i>Achillea millefolium</i>	Paarse dovenetel	<i>Lamium purpureum</i>
Fluitenkruid	<i>Anthriscus sylvestris</i>	Vlasbekje	<i>Linaria vulgaris</i>
Glanshaver	<i>Arrhenatherum elatius</i>	Engels raaigras	<i>Lolium perenne</i>
Bijvoet	<i>Artemisia vulgaris</i>	Tuinbingelkruid	<i>Mercurialis annua</i>
Madeliefje	<i>Bellis perennis</i>	Smalle weegbree	<i>Plantago lanceolata</i>
Kleine veldkers	<i>Cardamine hirsute</i>	Grote weegbree	<i>Plantago major ssp. major</i>
Gewone hoornbloem	<i>Cerastium fontanum ssp. vulgare</i>	Kruipende boterbloem	<i>Ranunculus repens</i>
Melganzenvoet	<i>Chenopodium vulgare</i>	Veldzuring	<i>Rumex acetosa</i>
Akkerdistel	<i>Cirsium arvense</i>	Ridderzuring	<i>Rumex obtusifolius</i>
Speerdistel	<i>Cirsium vulgare</i>	Liggende vetmuur	<i>Sagina procumbens</i>
Canadese fijnstraal	<i>Conyza canadensis</i>	Gewone vlier	<i>Sambucus nigra</i>
Kleine varkenskers	<i>Coronopus didymus</i>	Bezemkruid	<i>Senecio inaequidens</i>
Kweek	<i>Elytrigia repens</i>	Klein kruiskruid	<i>Senecio vulgaris</i>
basterdwederik spec.	<i>Epilobium spec.</i>	Gekroesde melkdistel	<i>Sonchus asper</i>
Rood zwenkgras	<i>Festuca rubra</i>	Gewone melkdistel	<i>Sonchus oleraceus</i>
Harig knopkruid	<i>Galinsoga quadriradiata</i>	Vogelmuur	<i>Stellaria media</i>
Kleine ooievaarsbek	<i>Geranium pusillum</i>	Paardenbloem	<i>Taraxacum officinale s.l.</i>
Hondsdrif	<i>Glechoma hederacea</i>	Rode klaver	<i>Trifolium pratense</i>
Klimop	<i>Hedera helix</i>	Witte klaver	<i>Trifolium repens</i>
Gewone berenklauw	<i>Heracleum sphondylium</i>	Grote brandnetel	<i>Urtica dioica</i>
Jakobskruiskruid	<i>Jacobaea vulgaris</i>	Kleine brandnetel	<i>Urtica urens</i>
Witte dovenetel	<i>Lamium album</i>	Gewone ereprijs	<i>Veronica chamaedrys</i>
Zoogdieren			
Mol	<i>Talpa europaea</i>		
Vogels			
Kokmeeuw	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	Koolmees	<i>Parus major</i>
Kauw	<i>Corvus monedula</i>	Winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>
Pimpelmees	<i>Cyanistes caeruleus</i>		